

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

12 päivänä syyskuuta 2013*

Lääkäripalvelujen tarjoamisen vapaus — Palvelun tarjoaja, joka siirtyy toiseen jäsenvaltioon tarjotakseen palvelua — Vastaanottavan jäsenvaltion ammattieettisten sääntöjen ja erityisesti palkkioita ja mainontaa koskevien sääntöjen sovellettavuus

Asiassa C-475/11,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Berufsgerecht für Heilberufe bei dem Verwaltungsgericht Gießen (Saksa) on esittänyt 2.8.2011 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 19.9.2011, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa, jossa vastaajana on

Kostas Konstantinides,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: tuomarit L. Bay Larsen (esittelevä tuomari), joka hoitaa neljännen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, J.-C. Bonichot, C. Toader, A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: P. Cruz Villalón,

kirjaaja: hallintovirkamies K. Malacek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 19.9.2012 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Kostas Konstantinides, edustajanaan Rechtsanwalt G. Fiedler,
- Landesärztekammer Hessen, edustajanaan R. Raasch,
- Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek ja D. Hadroušek,
- Espanjan hallitus, asiamiehenään S. Martínez-Lage Sobredo,
- Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues ja N. Rouam,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehinään B. Koopman ja C. Wissels,
- Portugalin hallitus, asiamiehenään L. Inez Fernandes, avustajanaan advogado N. Sancho Lampreia,
- Euroopan komissio, asiamiehinään H. Støvlbæk ja K.-P. Wojcik,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

kuultuaan julkisasiamiehen 31.1.2013 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee ammattipätevyyden tunnustamisesta 7.9.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY (EUVL L 255, s. 22) 5 artiklan 3 kohdan ja 6 artiklan a alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty ammattivirhettä koskevassa tuomioistuinmenettelyssä, joka on aloitettu Kostas Konstantinidesiä vastaan Landesärztekammer Hessenin (Hessenin osavaltion lääkäriliitto) pyynnöstä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 2005/36 johdanto-osan 3, 8 ja 11 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(3) Tässä direktiivissä annettavat takeet, joiden mukaan yhdessä jäsenvaltiossa ammattipätevyytensä hankkineet henkilöt voivat ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa samaa ammattia toisessa jäsenvaltiossa samoin oikeuksin kuin kyseisen valtion kansalaiset, eivät saa rajoittaa muuttavan ammattihenkilön velvollisuutta noudattaa kyseisen jäsenvaltion mahdollisesti asettamia syrjimättömiä edellytyksiä ammatin harjoittamiselle, edellyttäen että ne ovat objektiivisesti perusteltuja ja oikeasuhteisia.

--

(8) Palvelun tarjoajaan olisi sovellettava niitä vastaanottavan jäsenvaltion kurinpitosäännöksiä, jotka koskevat välittömästi ja nimenomaisesti ammattipätevyyttä, kuten ammattien määrittelyä, ammattiin kuuluvaa tai siihen yksinomaisesti rajoitettua toimintaa, ammattinimikkeiden käyttöä sekä vakavaa ammattivirhettä, joka liittyy välittömästi ja nimenomaisesti kuluttajansuojaan ja turvallisuuteen.

--

(11) Niiden ammattien osalta, jotka koulutuksesta annettujen asiakirjojen tunnustamista koskeva yleinen järjestelmä, jäljempänä 'yleinen järjestelmä', kattaa, jäsenvaltioiden olisi säilytettävä oikeus määrittää tarvittava pätevyyden vähimmäistaso voidakseen taata alueellaan tarjottavien palvelujen laadun. -- Tällä tunnustamista koskevalla yleisellä järjestelmällä ei kuitenkaan estetä jäsenvaltiota asettamasta kaikille alueellaan ammattia harjoittaville erityisvaatimuksia, joiden perusteena on yleisen edun mukaisten ammatillisten sääntöjen noudattaminen. Tällaisia ovat erityisesti ammattitoiminnan organisointia koskevat säännöt, ammatilliset säännöt mukaan lukien ammattieettiset säännöt sekä valvonta- ja vastuusäännöt. --”

- 4 Direktiivin 2005/36 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Tarkoitus”, säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä vahvistetaan säännöt, joiden mukaisesti jäsenvaltion, joka vaatii säännellyn ammatin harjoittamisen aloittamiseksi tai sen harjoittamiseksi alueellaan määrättyä ammattipätevyyttä (jäljempänä 'vastaanottava jäsenvaltio'), on tunnustettava kyseisen ammatin harjoittamisen

aloittamiseen ja sen harjoittamiseen ammattipätevyys, joka on hankittu yhdessä tai useammassa muussa jäsenvaltiossa (jäljempänä 'kotijäsenvaltio') ja joka antaa kyseisen pätevyyden haltijalle oikeuden harjoittaa siellä samaa ammattia.”

- 5 Kyseisen direktiivin 3 artiklan otsikko on ”Määritelmät”, ja sen 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

--

b) 'ammattipätevyydellä' pätevyyttä, josta on osoituksena muodollisesta pätevyydestä annettu asiakirja, 11 artiklan a alakohdan i alakohdassa tarkoitettu pätevyystodistus ja/tai ammattikokemus;

--”

- 6 Direktiivin 4 artiklan, jonka otsikko on ”Tunnustamisen vaikutukset”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Ammattipätevyden tunnustaminen vastaanottavassa jäsenvaltiossa antaa etua saavalle henkilölle oikeuden ryhtyä harjoittamaan kyseisessä jäsenvaltiossa sitä ammattia, johon kyseisellä henkilöllä on pätevyys kotijäsenvaltiossaan, sekä harjoittaa sitä siellä samoin edellytyksin kuin vastaanottavan jäsenvaltion omat kansalaiset.

--”

- 7 Direktiivin II osaston otsikko on ”Palvelujen tarjoamisen vapaus”, ja kyseiseen osastoon kuuluvassa 5 artiklassa, jonka otsikko on ”Palvelujen tarjoamisen vapauden periaate”, säädetään seuraavaa:

”1. Rajoittamatta yhteisön oikeuden erityissäännösten ja tämän direktiivin 6 ja 7 artiklan soveltamista, jäsenvaltiot eivät voi mistään ammattipätevyyteen liittyvästä syystä rajoittaa palvelujen tarjoamisen vapautta toisessa jäsenvaltiossa,

a) jos palvelun tarjoaja on laillisesti sijoittautunut jäsenvaltioon (jäljempänä 'sijoittautumisjäsenvaltio') harjoittaakseen siellä samaa ammattia --

--

2. Tämän osaston säännöksiä sovelletaan ainoastaan, jos palvelun tarjoaja siirtyy vastaanottavan jäsenvaltion alueelle harjoittaakseen väliaikaisesti ja satunnaisesti 1 kohdassa tarkoitettua ammattia.

Palvelun tarjoamisen väliaikaisuutta ja satunnaisuutta arvioidaan tapauskohtaisesti ja erityisesti palvelujen tarjoamisen keston, toistuvuuden, säännöllisyyden ja jatkuvuuden perusteella.

3. Siinä tapauksessa, että palvelun tarjoaja siirtyy, häneen sovelletaan niitä luonteeltaan ammatillisia, lakisääteisiä tai hallinnollisia ammatillisia sääntöjä, jotka koskevat välittömästi ammattipätevyyttä, kuten ammattien määrittelyä, ammattinimikkeiden käyttöä sekä vakavaa ammattivirhettä, joka liittyy välittömästi ja nimenomaisesti kuluttajansuojaan ja turvallisuuteen, sekä kurinpitösäännöksiä, joita vastaanottavassa jäsenvaltiossa sovelletaan samaa ammattia harjoittaviin.”

- 8 Direktiivin 2005/36 6 artiklassa, jonka otsikko on ”Vapautukset”, säädetään seuraavaa:

”Vastaanottavan jäsenvaltion on 5 artiklan 1 kohdan mukaisesti vapautettava toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneet palvelun tarjoajat vastaanottavan jäsenvaltion alueelle sijoittautuneille ammattihenkilöille asetetuista vaatimuksista, jotka koskevat

a) ammatillisen järjestön tai elimen myöntämää lupaa taikka ammatillisen järjestön tai elimen rekisteriin merkitsemistä tai jäsenyyttä. Jotta jäsenvaltioiden alueella voimassa olevia kurinpitosäännöksiä olisi helpompi soveltaa 5 artiklan 3 kohdan mukaisesti, jäsenvaltiot voivat määrätä väliaikaisesta automaattisesta rekisteröinnistä ammatilliseen järjestöön tai elimeen tai tällaisen järjestön tai elimen muodollisesta jäsenyydestä edellyttäen, että se ei millään tavalla hidasta tai monimutkaista palvelujen tarjoamista eikä aiheuta palvelun tarjoajalle ylimääräisiä kuluja. – –

– –”

9 Direktiivin III osaston otsikko on ”Sijoittautumisvapaus”, kyseiseen osastoon kuuluvan 13 artiklan otsikko on ”Tunnustamisen edellytykset”, ja mainitun artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kun vastaanottavassa jäsenvaltiossa edellytetään säännellyn ammatin harjoittamisen aloittamiseksi tai sen harjoittamiseksi tiettyä ammattipätevyyttä, kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen antaa luvan ryhtyä harjoittamaan kyseistä ammattia ja harjoittaa sitä samoin edellytyksin kuin jäsenvaltion omat kansalaiset niille hakijoille, joilla on toisen jäsenvaltion alueellaan saman ammatin harjoittamisen aloittamiseksi tai sen harjoittamiseksi edellyttämä pätevystodistus tai muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja.

– –”

Saksan oikeus

Lääkäreiden palkkiotaksoja koskevat säännöt

10 Lääkäreiden palkkiotaksoja koskevat säännöt (Gebührenordnung für Ärzte) on annettu liittovaltion terveysministerin asetuksella. Kyseisten sääntöjen 1 §:n otsikko on ”Soveltamisala”, ja mainitussa säännöksessä säädetään seuraavaa:

”1. Lääkärintoimenpiteistä suoritettavat palkkiot määritellään tämän asetuksen mukaisesti, ellei liittovaltion laista muuta johdu.

2. Lääkäri voi laskuttaa palkkioita ainoastaan toimenpiteistä, jotka ovat välttämättömiä sen kannalta, että lääkäri voi lääketieteen sääntöjen mukaan antaa tarpeellista lääkärintoimintaa. Hän voi laskuttaa toimenpiteistä, jotka menevät pidemmälle kuin välttämättömän lääkärintoiminnan kannalta on tarpeen, vain siinä tapauksessa, että toimenpiteet suoritetaan maksajan pyynnöstä.”

11 Mainittujen sääntöjen 2 §:n otsikko on ”Poikkeussopimus”, ja kyseisessä säännöksessä säädetään seuraavaa:

”1. On mahdollista sopia tästä asetuksesta poikkeavasta palkkiotaksasta. – –

2. Lääkärin ja maksajan on neuvoteltava edellisen momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettu sopimus ja tehtävä se kirjallisesti ennen lääkärintoimenpiteen suorittamista. – –

– –”

- 12 Mainittujen sääntöjen 6 §:n otsikko on ”Muista toimenpiteistä maksettavat palkkiot”, ja sen 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Itsenäisistä lääkärintoimenpiteistä, joita ei mainita palkkioita koskevassa luettelossa, voidaan laskuttaa samalla tavalla kuin luettelossa olevasta vastaavasta toimenpiteestä; vastaavuutta on arvioitava toimenpiteen luonteen, toimenpiteestä aiheutuvien kustannusten ja sen suorittamiseen käytettävän ajan perusteella.”

Terveys- ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettu Hessenin osavaltion laki

- 13 Lääkäreiden, hammaslääkäreiden, eläinlääkäreiden, apteekkarien, psykoterapeutteina toimivien psykologien ja lapsi- ja nuorisopsykoterapeuttien ammatillisesta edustamisesta, ammatinharjoittamisesta, jatkokoulutuksesta ja heihin tuomioistuinasiana kohdistettavasta kurinpitomenettelystä annetun Hessenin osavaltion lain (Hessisches Gesetz über die Berufsvertretungen, die Berufsausübung, die Weiterbildung und die Berufgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Apotheker, psychologischen Psychotherapeuten und Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten), sellaisena kuin se on muutettuna 15.9.2011 annetulla lailla (jäljempänä terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettu Hessenin osavaltion laki), 2 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Edellä mainittuihin liittoihin kuuluvat kaikki

1) lääkärit

--

jotka harjoittavat ammattiaan Hessenin osavaltiossa.

--”

- 14 Mainitun lain 3 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Lääketieteen ammattihenkilöt, jotka ovat Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisia tai muun Euroopan talousalueesta [2.5.1992 tehdyn] sopimuksen [(EYVL 1994, L 1, s. 3)] sopimusvaltion kansalaisia -- ja jotka tämän lain soveltamisalalla harjoittavat toimintaansa väliaikaisesti ja satunnaisesti yhteisön oikeudessa vahvistetun palvelujen vapaan liikkuvuuden nojalla kuitenkin Saksaan sijoittautumatta, eivät tämän lain 2 §:n 1 momentin ensimmäisestä virkkeestä poiketen kuulu toimivaltaiseen liittoon, sillä edellytyksellä, että he ovat sijoittautuneet ammatillisesti toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon tai toiseen Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen sopimusvaltioon. Palvelua on tarjottava käyttäen tämän lain 2 §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettua ammattinimikettä.

--

3. Edellä 1 momentissa tarkoitetuilla ammattihenkilöillä on ammattia harjoittaessaan samat oikeudet kuin tämän lain 2 §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitetuilla lääketieteen ammattihenkilöillä, erityisesti 22 ja 23 §:ssä tarkoitettut oikeudet ja velvollisuudet, jotka koskevat ammatin harjoittamista huolellisesti, jatkokoulutusta, osallistumista päivystämiseen ja dokumentointiin sekä velvollisuutta tunnustaa direktiivin 2005/36 5 artiklan 3 kohdan mukaiset ammatilliset, lakisäätteiset tai hallinnolliset käytännesäännöt. Vastaavasti sovelletaan 24 ja 25 §:n mukaisia ammattieettisiä sääntöjä ja tämän lain kuudetta lukua.”

- 15 Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun Hessenin osavaltion lain 49 §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä säädetään, että kaikki tapaukset, joissa asianomaisen liiton jäsenet laiminlyövät ammatillisia velvollisuuksiaan, käsitellään oikeudessa. Mainitun lain 50 §:n mukaan kurinpitomenettelyssä määrättävät toimenpiteet voivat olla huomautus, varoitus, äänioikeuden tilapäinen epääminen, enintään 50 000 euron suuruinen sakko ja toteamus, jonka mukaan asianomainen liiton jäsen on menettänyt sen arvostuksen, jota lääkärintoimen harjoittaminen edellyttää.

Hessenin osavaltion lääkäreiden ammattieettiset säännöt

- 16 Hessenin osavaltion lääkäriliitto on antanut Hessenin osavaltion lääkäreiden ammattieettiset säännöt terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun Hessenin osavaltion lain 24 ja 25 §:n mukaisesti. Mainituissa säännöissä vahvistetaan lääkäreiden ammatilliset velvollisuudet, ja kyseisten sääntöjen johdanto-osan mukaisesti säännöillä pyritään säilyttämään lääkärin ja hänen potilaansa välinen luottamus ja edistämään tätä luottamusta, varmistamaan lääkärintoimen harjoittamisen laatu väestön terveyden edun nimissä, takaamaan lääkärikunnan vapaus ja maine sekä edistämään kyseiseen ammattikuntaan kuuluville sopivaa käyttäytymistä ja ehkäisemään epäsopivaa käyttäytymistä.
- 17 Mainittujen sääntöjen 12 §:n otsikko on ”Palkkiot ja korvauksia koskevat sopimukset”, ja siinä säädetään seuraavaa:

”1. Palkkioiden on oltava asianmukaiset. Palkkiot määritetään lääkäreiden palkkioita koskevien sääntöjen perusteella, sanotun kuitenkin rajoittamatta muiden asiaa koskevien oikeussääntöjen soveltamista. Lääkäri ei saa perusteettomasti veloittaa säännöissä määriteltyä alemmaa hintaa. Jos palkkiosta sovitaan erikseen, sitä määritettäessä on otettava huomioon maksajan taloudellinen tilanne.

--

3. Osavaltion lääkäriliitto antaa asianomaisen pyynnöstä lausunnon siitä, ovatko palkkiot sääntöjen mukaisia.”

- 18 Samojen sääntöjen 27 §:n otsikko on ”Sallittu tiedottaminen ja ammattietiikan vastainen mainonta”, ja siinä säädetään seuraavaa:

”1. Seuraavien sääntöjen tarkoituksena on turvata potilaiden suojeleu varmistamalla oikea ja asianmukainen tiedotus sekä estää lääkäripalvelujen markkinointi tavalla, joka ei vastaa ammatillista omaa kuvaa.

2. Tämän periaatteen mukaisesti lääkäri voi tuoda esille asiallista ammatillista tietoa.

3. Kaikenlainen ammattietiikan vastainen mainonta on kielletty. Mainontaa pidetään ammattietiikan vastaisena erityisesti, jos se on sisällöltään tai muodoltaan kehuskelevaa, harhaanjohtavaa tai vertailevaa. Lääkäri ei saa yllyttää muita tällaiseen mainontaan eikä suvaita sitä muilta. Tämä sääntö ei vaikuta muussa mainontaa koskevassa lainsäädännössä asetettuihin mainontakieltoihin.

--”

- 19 Hessenin osavaltion lääkäreiden ammattieettisten sääntöjen D luvun 13 kohdan otsikko on ”Euroopan unionin muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden lääkäreiden rajatyrittävä ammatinharjoittaminen”, ja mainitussa kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos lääkäri, joka on sijoittautunut Euroopan unionin toiseen jäsenvaltioon tai harjoittaa ammattiaan tällaisessa jäsenvaltiossa, harjoittaa tilapäisesti näiden sääntöjen soveltamisalaan kuuluvaa lääkäritoimintaa kuitenkin sijoittautumatta Saksaan, hänen on noudatettava näitä sääntöjä. Näin on myös silloin, kun lääkäri ainoastaan mainostaa toimintaansa näiden sääntöjen soveltamisalalla. Hän voi tiedottaa toiminnastaan ainoastaan näissä säännöissä sallituissa rajoissa.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 20 Konstantinides, joka on kreikkalainen lääkäri, valmistui lääkäriksi vuonna 1981 Ateenassa (Kreikka). Hän toimi vuosina 1986–1990 Ateenan yliopistollisen sairaalan andrologisen osaston johtavana lääkärimiehenä, ja vuodesta 1990 lähtien hän on työskennellyt yksityisvastaanotollaan, jonka nimi on ”Andrology Institute Athens”. Konstantinides on Ateenan lääkäriiliiton ja Kreikan lääkäriiliiton jäsen, ja hän on sijoittautunut kyseiseen kaupunkiin.
- 21 Koko ajanjakson 2006–2010 Konstantinides tuli Saksaan yhtenä tai kahtena päivänä kuukaudessa suorittaakseen Hessenin osavaltion lääkäriiliiton toimivalta-alueella andrologisia leikkauksia Elisabethenstiftin lääkärikeskuksen leikkausosaston palveluksessa Darmstadtissa (Saksa). Konstantinidesin toiminta rajoittui yksinomaan hyvin erityislaatuisten kirurgisten toimenpiteiden suorittamiseen, ja muista mainittuihin toimenpiteisiin liittyvistä palveluista, kuten ajanvarauksista ja paikan päällä toteutetusta leikkausten jälkihoidosta, vastasi mainitun lääkärikeskuksen henkilökunta.
- 22 Konstantinides leikkasi vuoden 2007 elokuussa onnistuneesti erään potilaan osana mainitussa lääkärikeskuksessa suoritettua hoitotoimenpidettä. Kyseisen potilaan esitettyä valituksen Konstantinidesin hänelle kirjoittaman laskun määrästä, Hessenin osavaltion lääkäriliitto suoritti tutkimuksen, joka johti siihen, että mainittua lääkäriä vastaan aloitettiin ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa kurinpitomenettely, joka koski lääkäreiden palkkiotaksoja koskevien sääntöjen rikkomista ja kaikenlaista ammattietiikan vastaista mainontaa koskevan kiellon rikkomista.
- 23 Kurinpitomenettely aloitettiin sillä perusteella, että Konstantinides oli ”laskuttanut toimenpiteestä palkkiosopimuksen perusteella soveltaen laskutuskoodia, josta ei ollut vapaasti sovittu asianosaisten välillä” ja että hän oli näin ollen tehnyt Hessenin osavaltion lääkäreiden ammattieettisten sääntöjen 12 §:ssä ja lääkäreiden palkkiotaksoja koskevien sääntöjen 2 §:ssä, 6 §:n 2 momentissa ja 12 §:ssä tarkoitetun ammattivirheen. Hessenin osavaltion lääkäriliitto katsoi, että vaaditut palkkiot olivat liian suuria ja että niiden perusteella voitiin määrätä kurinpitoseuraamus.
- 24 Kansallisen tuomioistuimen toimittamista tiedoista ilmenee, että koska suoritettua toimenpidettä koskevaa relevanttia maksukoodia ei ollut, Konstantinides kirjoitti kyseisestä toimenpiteestä 6 395,96 euron suuruisen laskun soveltaen tältä osin analogisesti perustariffina toista koodia korotettuna kertoimella 16,2 sekä muita maksukoodeja, joista osaa sovellettiin myös analogisesti ja joista kutakin korotettiin erilaisilla kertoimilla. Konstantinides väitti, että kyseisiä korotuskertoimia oli sovellettu potilaan kanssa tehdyn poikkeussopimuksen nojalla.
- 25 Siltä osin kuin on kyse kaikenlaista ammattietiikan vastaista mainontaa koskevan kiellon rikkomisesta, Hessenin osavaltion lääkäriliitto moittii Konstantinidestä siitä, että tämä on rikkonut Hessenin osavaltion lääkäreiden ammattieettisiä sääntöjä harjoittamalla ammattietiikan vastaista mainontaa. Kyseistä lääkäriä arvostellaan tarkemmin sanoen siitä, että hän on internetsivuillaan mainostanut Elisabethenstiftin lääkärikeskuksessa Darmstadtissa harjoitettua toimintaansa käyttäen ilmaisuja ”saksalainen instituutti” ja ”eurooppalainen instituutti”, vaikka hän tekee kyseisessä lääkärikeskuksessa

leikkauksia ainoastaan ”väliaikaisesti” ja ”satunnaisesti” ilman, että hänellä olisi käytettävissään todellista sairaalainfrastruktuuria, ja vaikka leikkauksia ei tehdä julkisessa valvonnassa olevan julkishallinnollisen elimen tai tieteellisen elimen yhteydessä.

- 26 Hessenin osavaltion lääkäriliitto katsoo, että terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun Hessenin osavaltion lain 3 §:n 1 ja 3 momentilla, joilla Konstantinides veloitettiin noudattamaan mainitun lain 24 ja 25 §:n mukaisesti annettuja Hessenin osavaltion lääkäreiden ammattieettisiä sääntöjä, on pantu asianmukaisesti täytäntöön direktiivi 2005/36 ja erityisesti sen 5 ja 6 artikla ja että kyseiset säännökset ovat näin ollen yhteensopivia unionin oikeuden kanssa.
- 27 Konstantinides väittää ensisijaisesti, että hän harjoittaa palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen mukaisesti toimintaansa Saksassa väliaikaisesti ja satunnaisesti ja ettei häneen näin ollen sovelleta Saksan ammattieettisiä sääntöjä. Hänen mukaansa saksalaisten ammatillisten järjestöjen esittämät moitteet – kuten ne moitteet, jotka on esitetty pääasiassa – on esitettävä ”kotijäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle”, eli tässä tapauksessa Ateenan lääkäriliitolle. Toissijaisesti Konstantinides riitauttaa häntä vastaan esitetyt moitteet.
- 28 Kansallinen tuomioistuin toteaa, että on määritettävä, onko Hessenin osavaltion lääkäreiden ammattieettisten sääntöjen 12 ja 27 §:n aineellinen sisältö direktiivin 2005/36 5 artiklan 3 kohdan valossa tulkittuna mainitun 5 artiklan tavoitteen mukainen. Kansallisella tuomioistuimella on tältä osin vakavia epäilyksiä siitä, kuuluvatko mainittujen sääntöjen 12 §:ssä vahvistetut palkkioiden laskemista koskevat säännöt ja sääntöjen 27 §:n 1 ja 3 momentissa vahvistetut kaikenlaisen ammattietiikan vastaisen mainonnan kieltävät säännöt mainitun direktiivin 5 artiklan 3 kohdan soveltamisalaan.
- 29 Kansallinen tuomioistuin katsoo lisäksi, että vastaanottavan jäsenvaltion on direktiivin 2005/36 5 artiklan 3 kohdan perusteella tehtävä ero sellaisten palvelun tarjoajien, jotka harjoittavat ammattiaan sen alueella väliaikaisesti ja satunnaisesti, ja siellä samaa ammattia harjoittavien ammattihenkilöiden välillä. Tätä erottelua ei kansallisen tuomioistuimen mukaan voida taata, jos kyseisen jäsenvaltion kurinpitosäännöksiä olisi sovellettava yleisesti mainittuihin palvelun tarjoajiin. Kansallisella tuomioistuimella on näin ollen epäilyksiä siitä, ovatko terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun Hessenin osavaltion lain 3 §:n 1 ja 3 momentti yhteensopivia unionin oikeuden kanssa.
- 30 Berufsgerecht für Heilberufe bei dem Verwaltungsgericht Gießen on tässä tilanteessa päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”[Direktiivin 2005/36 5 artiklan 3 kohtaa koskevat kysymykset]:

- 1) Kuuluuko – – Hessenin osavaltion lääkäreiden ammattieettisten sääntöjen – – 12 §:n 1 momentti niihin ammatillisiin käytännesääntöihin, joiden laiminlyönnin perusteella palvelujen tarjoajaan voidaan vastaanottavassa valtiossa kohdistaa kurinpitomenettely tuomioistuimessa sellaisen vakavan ammattivirheen perusteella, joka liittyy välittömästi ja nimenomaisesti kuluttajansuojaan ja turvallisuuteen?
- 2) Mikäli vastaus on myönteinen, päteekö tämä myös siinä tapauksessa, että palvelun tarjoajan (tässä: lääkärin) suorittamalle leikkaukselle ei ole vahvistettu asiaan kuuluvaa maksukoodia vastaanottavassa jäsenvaltiossa voimassa olevissa lääkäreiden palkkiotaksoja koskevissa säännöissä – –?
- 3) Kuuluvatko ammattietiikan vastaista mainontaa koskevat säännökset ([Hessenin osavaltion lääkäreiden ammattieettisten sääntöjen] 27 §:n 1–3 momentti luettuna yhdessä D luvun 13 kohdan kanssa) niihin ammatillisiin käytännesääntöihin, joiden laiminlyönnin perusteella

palvelujen tarjoajaan voidaan vastaanottavassa valtiossa kohdistaa kurinpitomenettely tuomioistuimessa sellaisen vakavan ammattivirheen perusteella, joka liittyy välittömästi ja nimenomaisesti kuluttajansuojaan ja turvallisuuteen?

[Direktiivin 2005/36 6 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohtaa koskeva kysymys]:

- 4) Onko direktiivin 2005/36 edellä mainitut säännökset pantu asianmukaisesti täytäntöön [terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun Hessenin osavaltion lain] 3 §:n 1 ja 3 momentin muuttamisesta direktiivin 2005/36 täytäntöön panemiseksi annetuilla säännöksillä, kun niissä vahvistetaan sekä asiaan liittyvät ammattieettiset säännöt että [kyseisen] lain kuudennen luvun säännökset kurinpitomenettelystä – – täysimääräisesti sovellettaviksi palvelujen tarjoajiin (tässä lääkäreihin), jotka SEUT 57 artiklan – – mukaisen palvelujen tarjoamisen vapauden nojalla harjoittavat ammattiaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa tilapäisesti?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen, toinen ja kolmas kysymys

- 31 Kansallinen tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä, toisella ja kolmannella kysymyksellään, onko direktiivin 2005/36 5 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että sen soveltamisalaan kuuluvat sellaiset kansalliset säännöt kuin yhtäältä Hessenin osavaltion ammattieettisten sääntöjen 12 §:n 1 momentti, jonka mukaan palkkioiden on oltava asianmukaiset ja – ellei laissa muuta säädetä – lääkäreiden virallisia palkkiotaksoja koskevien sääntöjen mukaisesti lasketut, ja toisaalta mainittujen sääntöjen 27 §:n 3 momentti, joilla lääkäreitä kielletään harjoittamasta kaikenlaista ammattietiikan vastaista mainontaa.
- 32 Pääasiassa sovellettavista palkkioiden laskemista koskevista säännöistä on todettava, että kansallinen tuomioistuin on täsmentänyt, että Hessenin osavaltion lääkäreiden ammattieettisten sääntöjen 12 §:ää on luettava yhdessä muun muassa lääkäreiden palkkiotaksoja koskevien sääntöjen 6 §:n 2 momentin kanssa ja että viimeksi mainitussa säännöksessä säädetään, että itsenäisistä lääkärin-toimenpiteistä, joita ei mainita palkkioita koskevassa luettelossa, voidaan laskuttaa samalla tavalla kuin luettelossa olevasta vastaavasta toimenpiteestä ja että vastaavuutta on arvioitava toimenpiteen luonteen, toimenpiteestä aiheutuvien kustannusten ja sen suorittamiseen käytettävän ajan perusteella.
- 33 Direktiivin 2005/36 1 artiklasta ilmenee, että direktiivin tarkoituksena on vahvistaa säännöt, joiden mukaisesti jäsenvaltion, joka vaatii säännellyn ammatin harjoittamisen aloittamiseksi tai sen harjoittamiseksi alueellaan määrättyä ammattipätevyyttä, on tunnustettava kyseisen ammatin harjoittamisen aloittamiseen ja sen harjoittamiseen ammattipätevyys, joka on hankittu muussa jäsenvaltiossa ja joka antaa kyseisen pätevyyden haltijalle oikeuden harjoittaa siellä samaa ammattia.
- 34 Siltä osin kuin on kyse sijoittautumisesta vastaanottavaan jäsenvaltioon – sellaisena kuin sitä säännellään mainitun direktiivin III osaston säännöksillä – direktiivin 13 artiklassa säädetään, että vastaanottava jäsenvaltio antaa luvan ryhtyä harjoittamaan kyseistä ammattia ja harjoittaa sitä samoin edellytyksin kuin jäsenvaltion omat kansalaiset niille hakijoille, joilla on toisen jäsenvaltion alueellaan saman ammatin harjoittamisen aloittamiseksi tai sen harjoittamiseksi edellyttämä pätevyystodistus tai muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja. Tällainen ammattipätevyyden tunnustaminen antaa näin ollen asianomaiselle henkilölle mahdollisuuden ryhtyä täysimääräisesti harjoittamaan säänneltyä ammattia vastaanottavassa jäsenvaltiossa ja harjoittamaan sitä samoin edellytyksin kuin jäsenvaltion omat kansalaiset, ja kyseinen mahdollisuus ryhtyä harjoittamaan ammattia käsittää myös oikeuden käyttää kyseisessä jäsenvaltiossa säädettyä ammattinimikettä.

- 35 Siltä osin kuin on kyse palvelujen tarjoamisen vapaudesta, sellaisena kuin sitä säännellään direktiivin 2005/36 II osaston säännöksillä, mainitun direktiivin 5 artiklan 1 kohdassa säädetään niitä tapauksia varten, joissa palvelun tarjoaja siirtyy vastaanottavan jäsenvaltion alueelle harjoittaakseen väliaikaisesti ja satunnaisesti ammattiaan kotijäsenvaltiossa saadulla ammattinimikkeellään, periaatteesta, jonka mukaan jäsenvaltiot eivät voi mistään ammattipätevyyteen liittyvästä syystä rajoittaa palvelujen tarjoamisen vapautta, jos palvelun tarjoaja on laillisesti sijoittautunut jäsenvaltioon harjoittaakseen siellä samaa ammattia.
- 36 Direktiivin 2005/36 5 artiklan 3 kohdassa edellytetään edellä kuvaillussa täsmällisessä asiayhteydessä sitä, että kun palvelun tarjoaja harjoittaa ammattiaan väliaikaisesti ja satunnaisesti, häneen sovelletaan niitä ammatillisia, lakisäateisiä tai hallinnollisia käytännesääntöjä, jotka koskevat välittömästi ammattipätevyyttä, sekä kurinpitosäännöksiä, joita vastaanottavassa jäsenvaltiossa sovelletaan samaa ammattia harjoittaviin palvelun tarjoajiin.
- 37 On täsmennettävä, että – kuten mainitun direktiivin kahdeksannessa perustelukappaleessa todetaan – kyse on kurinpitosäännöksistä, joita määrätään direktiivin 2005/36 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen käytännesääntöjen noudattamatta jättämisestä.
- 38 Kyseisten sääntöjen – joiden on välittömästi koskettava ammattipätevyyttä – sisällöstä direktiivin 2005/36 5 artiklan 3 kohdassa mainitaan säännöt, jotka koskevat ammattien määrittelyä, ammattinimikkeiden käyttöä sekä vakavaa ammattivirhettä, joka liittyy välittömästi ja nimenomaisesti kuluttajansuojaan ja turvallisuuteen. Direktiivin kahdeksannessa perustelukappaleessa mainitaan myös kurinpitosäännökset, jotka koskevat ammattiin kuuluvaa tai siihen yksinomaisesti rajoitettua toimintaa.
- 39 Direktiivin 2005/36 tarkoituksesta, päämäärästä ja yleisestä rakenteesta seuraa, että direktiivin 5 artiklan 3 kohta kattaa ainoastaan ammatilliset käytännesäännöt, jotka liittyvät välittömästi lääkärin toimien harjoittamiseen ja joiden noudattamatta jättäminen loukkaa potilasturvaa.
- 40 Tästä seuraa, etteivät palkkioiden laskemista koskevat säännöt tai sääntö, jolla lääkäreiltä kielletään kaikenlainen ammattietiikan vastainen mainonta, sellaisina kuin niitä sovelletaan pääasiassa, ole direktiivin 2005/36 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja käytännesääntöjä, jotka liittyvät välittömästi ja nimenomaisesti ammattipätevyyteen, joka koskee pääsyä asianomaiseen säänneltyyn ammattiin.
- 41 Näin ollen on katsottava, että Hessenin osavaltion lääkäreiden ammattieettisten sääntöjen 12 §:n 1 momentissa ja 27 §:n 3 momentissa säädettyjen sääntöjen kaltaiset kansalliset säännöt eivät kuulu direktiivin 2005/36 5 artiklan 3 kohdan aineelliseen soveltamisalaan.
- 42 Kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välille SEUT 267 artiklalla luodussa yhteistyömenettelyssä unionin tuomioistuimen tehtävänä on antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voi ratkaista siinä vireillä olevan asian. Unionin tuomioistuimen on tämän vuoksi tarvittaessa muotoiltava sille esitetyt kysymykset uudelleen (ks. mm. asia C-334/95, Krüger, tuomio 17.7.1997, Kok., s. I-4517, 22 ja 23 kohta ja asia C-243/09, Fuß, tuomio 14.10.2010, Kok., s. I-9849, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tätä varten unionin tuomioistuin voi poimia kaikista kansallisen tuomioistuimen esittämistä seikoista ja erityisesti ennakkoratkaisupyynnön perusteluista ne unionin oikeuden säännöt ja periaatteet, joita on syytä tulkita, kun otetaan huomioon pääasian riidan kohde (ks. vastaavasti mm. asia 83/78, Redmond, tuomio 29.11.1978, Kok., s. 2347, Kok. Ep. IV, s. 265, 26 kohta; asia C-56/01, Inizan, tuomio 23.10.2003, Kok., s. I-12403, 34 kohta ja em. asia Fuß, tuomion 40 kohta).
- 43 Tältä osin on todettava, että pääasiassa kyseessä olevien kaltaisissa olosuhteissa – ja kun otetaan huomioon tämän tuomion 40 ja 41 kohdassa esitetyt seikat – pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen säännösten yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa ei ole tutkittava direktiivin 2005/36 vaan SEUT 56 artiklassa tarkoitettujen palvelujen tarjoamisen vapauden valossa.

- 44 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee tältä osin, että SEUT 56 artiklassa ei vaadita ainoastaan poistamaan kaikkea palvelujen tarjoajan syrjintää kansalaisuuden tai sen, että tämä on sijoittautunut muuhun jäsenvaltioon kuin siihen, missä palvelu suoritetaan, perusteella, vaan siinä edellytetään myös kaikkien rajoitusten poistamista, vaikka niitä sovellettaisiin erotuksetta sekä kotimaisiin palvelujen tarjoajiin että muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneisiin palvelujen tarjoajiin, jos näillä rajoituksilla estetään toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen, siellä vastaavanlaisia palveluja lainmukaisesti tarjoavan henkilön toiminta, haitataan tätä toimintaa tai tehdään se vähemmän houkuttelevaksi (asia C-577/10, komissio v. Belgia, tuomio 19.12.2012, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 45 On myös todettava, että rajoituksen käsitteen piiriin sisältyvät erityisesti sellaiset jäsenvaltion toteuttamat toimenpiteet, jotka vaikuttavat epäedullisesti palvelujen tarjoamiseen muissa jäsenvaltioissa, vaikka kyseisiä toimenpiteitä sovellettaisiin erotuksetta (ks. vastaavasti mm. asia C-565/08, komissio v. Italia, tuomio 29.3.2011, Kok., s. I-2101, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 46 Pääasiassa on kiistatonta, että kyseisiä säännöksiä sovelletaan erotuksetta kaikkiin lääkäreihin, jotka tarjoavat palveluja Hessenin osavaltion alueella.
- 47 Lisäksi on muistettava, että jäsenvaltion toteuttama sääntely ei muodosta EUT-sopimuksessa tarkoitettua rajoitusta pelkästään sen vuoksi, että muut jäsenvaltiot soveltavat väljempää tai taloudellisesti edullisempia sääntöjä alueelleen sijoittautuneisiin samankaltaisten palvelujen tuottajiin (ks. em. asia komissio v. Italia, tuomion 49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 48 Perussopimuksessa tarkoitetun rajoituksen olemassaoloa ei näin ollen voida johtaa pelkästään siitä, että muihin jäsenvaltioihin kuin Saksan liittotasavaltaan sijoittautuneiden lääkäreiden on laskiessaan palkkioita Hessenin osavaltion alueella tarjotuista palveluista noudatettava mainitulla alueella sovellettavia sääntöjä.
- 49 Koska pääasiassa kyseessä oleva järjestelmä ei ole lainkaan joustava – mikä ilmenee kansallisen tuomioistuimen esittämästä arviosta –, tällaisen järjestelmän soveltaminen tavalla, jolla saattaisi olla lannistava vaikutus muiden jäsenvaltioiden lääkäreiden kannalta, merkitsisi kuitenkin perussopimuksessa tarkoitettua rajoitusta.
- 50 Siltä osin kuin kyse on tällaisen rajoituksen perusteltavuudesta erittäin vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että kansalliset toimenpiteet, jotka voivat haitata perussopimuksessa taattujen perusvapauksien käyttämistä tai tehdä näiden vapauksien käyttämisestä vähemmän houkuttelevaa, voidaan silti hyväksyä edellyttäen, että niillä on yleisen edun mukainen tavoite, että niillä voidaan taata tämän tavoitteen saavuttaminen ja että niillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen niillä tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi (ks. mm. asia C-202/11, Las, tuomio 16.4.2013, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 51 Kansallisen tuomioistuimen asiana on tältä osin arvioida, perustuuko pääasiassa kyseessä oleva säännöstö – olettaen, että sen soveltaminen ennakkoratkaisupyynnössä kuvailtujen kaltaisissa olosuhteissa merkitsee palvelujen tarjoamisen vapauden rajoittamista – yleisen edun mukaiseen tavoitteeseen. Yleisesti on todettava, että SEUT 36 artiklassa määrättyllä tavalla ihmisten terveyden ja elämän suojeleminen ja kuluttajansuoja ovat päämääriä, joita voidaan pitää yleiseen etuun liittyvinä pakottavina syinä, joilla voidaan perustella palvelujen tarjoamisen vapauden rajoittaminen (ks. vastaavasti mm. yhdistetyt asiat C-94/04 ja C-202/04, Cipolla ym., tuomio 5.12.2006, Kok., s. I-11421, 64 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja asia C-143/06, Ludwigs-Apotheke, tuomio 8.11.2007, Kok., s. I-9623, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 52 Siltä osin kuin on kyse siitä, onko tällainen yleiseen etuun liittyvään tavoitteeseen perustuva säännöstö omiaan takaamaan kyseisen tavoitteen saavuttamisen, ja siitä, ettei kyseisellä säännöstöllä ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi, kansallisen tuomioistuimen asiana on tarkistaa,

onko tavoiteltu tavoite mahdollista kyseisen säännösten avulla saavuttaa johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti. Oikeasuhteisuuden arviointi edellyttää muun muassa seuraamuksen ankaruuden ottamista huomioon.

- 53 Kansallisen tuomioistuimen on näin ollen tarkistettava, merkitseekö pääasiassa kyseessä oleva säännöstö SEUT 56 artiklassa tarkoitettua rajoitusta ja – jos näin on – onko sillä yleiseen etuun liittyvä tavoite ja voidaanko sillä saavuttaa kyseinen tavoite, sekä tarkistettava se, ettei sillä ylitetä sitä, mikä on tarpeen sillä tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi.
- 54 Siltä osin kuin on kyse ammattietiikan vastaisesta mainonnasta, Hessenin osavaltion lääkäreiden ammattieettisissä säännöissä säädetään yleisesti, että lääkäreitä kielletään harjoittamasta kaikenlaista ammattietiikan vastaista mainontaa.
- 55 Nyt käsiteltävässä asiassa ei ole kyse mainonnan harjoittamisen tai mainonnan tietyn muodon täyskiellosta. Mainituksessa 27 §:n 3 momentissa ei kielletä lääkäripalveluja koskevaa mainontaa sellaisenaan, vaan siinä edellytetään, ettei tällaisen mainonnan sisältö ole ammattietiikan vastaista.
- 56 Vaikka Hessenin osavaltion lääkäreiden ammattieettisten sääntöjen 27 §:n 3 momenttiin sisältyvän säännösten – joka ei ole täysin yksiselitteinen – kaltaisella säännöllä, jossa asetetaan kieltö, joka koskee mainonnan sisällön ammattietiikan vastaista luonnetta, ei säädetä sellaisesta mainontaa tai mainonnan tiettyä muotoa koskevasta täyskiellosta, joka vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on omiaan merkitsemään sellaisenaan palvelujen tarjoamisen vapautteen kohdistuvaa rajoitusta (ks. mm. asia C-500/06, Corporación Dermoestética, tuomio 17.7.2008, s. I-5785, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), kyseinen säännöstö on omiaan rajoittamaan asianomaista lääkäripalvelujen tarjoamisen vapautta.
- 57 Todettakoon tämän jälkeen, että – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 68 kohdassa – se, että toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneeseen lääketieteen ammattihenkilöön sovelletaan syrjimättömästi kansallisia tai alueellisia sääntöjä, joissa vahvistetaan suhteessa ammattietikkaa koskevaan kriteeriin sellaiset edellytykset, joilla tällainen ammattihenkilö voi mainostaa toimintaansa kyseisellä alalla, voi olla oikeutettua kansanterveyteen ja kuluttajansuojaan liittyvistä yleistä etua koskevista pakottavista syistä edellyttäen, että seuraamusten mahdollinen soveltaminen suhteessa ammattihenkilöön, joka käyttää palvelujen tarjoamisen vapautta, on oikeassa suhteessa siihen käyttäytymiseen nähden, josta asianomaista henkilöä moititaan, minkä tarkistaminen on kansallisen tuomioistuimen asia.
- 58 Kun edellä esitetyt näkökohdat otetaan huomioon, ensimmäiseen, toiseen ja kolmanteen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2005/36 5 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että sen aineelliseen soveltamisalaan eivät kuulu sellaiset kansalliset säännöt kuin yhtäältä Hessenin osavaltion ammattieettisten sääntöjen 12 §:n 1 momentti, jonka mukaan palkkioiden on oltava asianmukaiset ja – ellei laissa muuta säädetä – lääkäreiden virallisia palkkiotaksoja koskevien sääntöjen mukaisesti lasketut, ja toisaalta mainittujen sääntöjen 27 §:n 3 momentti, jolla lääkäreitä kielletään harjoittamasta kaikenlaista ammattietiikan vastaista mainontaa. Kansallisen tuomioistuimen on kuitenkin unionin tuomioistuimen esittämät näkökohdat huomioon ottaen tarkistettava, merkitsevätkö mainitut säännöt SEUT 56 artiklassa tarkoitettua rajoitusta ja, jos näin on, onko niillä yleiseen etuun liittyvä tavoite ja voidaanko niillä saavuttaa kyseinen tavoite, sekä tarkistettava se, ettei niillä ylitetä sitä, mikä on tarpeen niillä tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi.

Neljäs kysymys

- 59 Neljännellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin tiedustelee, onko direktiivin 2005/36 6 artiklan a alakohhta esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan Hessenin osavaltion lääkäreiden ammattieettisiä sääntöjä ja niihin liittyviä kurinpitomenettelyä tuomioistuimessa koskevia sääntöjä sovelletaan täysimääräisesti palvelun tarjoajiin, jotka siirtyvät vastaanottavan jäsenvaltion alueelle harjoittaakseen ammattiaan väliaikaisesti ja satunnaisesti.
- 60 On muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklalla luotu menettely on unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisen yhteistyön väline, jonka avulla unionin tuomioistuin esittää kansallisille tuomioistuimille ne unionin oikeuden tulkintaan liittyvät seikat, joita ne tarvitsevat ratkaistakseen niiden käsiteltäviksi saatetut asiat (ks. mm. asia C-370/12, Pringle, tuomio 27.11.2012, 83 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 61 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyyntöä ei mitenkään ilmene, mikä merkitys pääasian ratkaisemisen kannalta on sillä, onko unionin oikeus ja erityisesti direktiivi 2005/36 esteenä kaikkien kyseisten eettisten sääntöjen ja niihin liittyvien kurinpitomenettelyä tuomioistuimessa koskevien sääntöjen soveltamiselle.
- 62 Neljäs kysymys on näin ollen jätettävä tutkimatta siltä osin kuin se koskee kaikkia kyseisiä eettisiä sääntöjä ja niihin liittyviä kurinpitomenettelyjä tuomioistuimessa koskevia sääntöjä.
- 63 Koska tähän kysymykseen annettava vastaus on rajattava pääasiassa kyseessä oleviin sääntöihin, on täsmennettävä, ettei direktiivin 2005/36 6 artiklan a alakohdassa vahvisteta käytäntösääntöjä tai kurinpitomenettelyjä, joita palvelun tarjoajaan voidaan soveltaa, vaan säädetään ainoastaan, että jotta jäsenvaltioiden alueella voimassa olevia kurinpitosäännöksiä olisi helpompi soveltaa 5 artiklan 3 kohdan mukaisesti, jäsenvaltiot voivat määrätä väliaikaisesta automaattisesta rekisteröinnistä ammatilliseen järjestöön tai elimeen tai tällaisen järjestön tai elimen muodollisesta jäsenyydestä.
- 64 Neljänteen kysymykseen on näin ollen vastattava, että direktiivin 2005/36 6 artiklan a alakohdalla on tulkittava siten, ettei siinä vahvisteta käytäntösääntöjä tai kurinpitomenettelyjä, joita palvelun tarjoajaan, joka siirtyy vastaanottavan jäsenvaltion alueelle harjoittaakseen siellä ammattiaan väliaikaisesti ja satunnaisesti, voidaan soveltaa, vaan säädetään ainoastaan, että jotta jäsenvaltioiden alueella voimassa olevia kurinpitosäännöksiä olisi helpompi soveltaa 5 artiklan 3 kohdan mukaisesti, jäsenvaltiot voivat määrätä väliaikaisesta automaattisesta rekisteröinnistä ammatilliseen järjestöön tai elimeen tai tällaisen järjestön tai elimen muodollisesta jäsenyydestä.

Oikeudenkäyntikulut

- 65 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Ammattipätevyyden tunnustamisesta 7.9.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY 5 artiklan 3 kohtaa on tulkittava siten, että sen aineelliseen soveltamisalaan eivät kuulu sellaiset kansalliset säännöt kuin yhtäältä Hessenin osavaltion ammattieettisten sääntöjen 12 §:n 1 momentti, jonka mukaan palkkioiden on oltava asianmukaiset ja – ellei laissa muuta säädetä – lääkäreiden virallisia palkkiotaksoja**

koskevien sääntöjen mukaisesti lasketut, ja toisaalta mainittujen sääntöjen 27 §:n 3 momentti, jolla lääkäreitä kielletään harjoittamasta kaikenlaista ammattietiikan vastaista mainontaa. Kansallisen tuomioistuimen on kuitenkin unionin tuomioistuimen esittämät näkökohdat huomioon ottaen tarkistettava, merkitsevätkö mainitut säännöt SEUT 56 artiklassa tarkoitettua rajoitusta ja, jos näin on, onko niillä yleiseen etuun liittyvä tavoite ja voidaanko niillä saavuttaa kyseinen tavoite, sekä tarkistettava se, ettei niillä ylitetä sitä, mikä on tarpeen niillä tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi.

- 2) Direktiivin 2005/36 6 artiklan a alakohtaa on tulkittava siten, ettei siinä vahvisteta käytännesääntöjä tai kurinpitomenettelyjä, joita palvelun tarjoajaan, joka siirtyy vastaanottavan jäsenvaltion alueelle harjoittaakseen siellä ammattiaan väliaikaisesti ja satunnaisesti, voidaan soveltaa, vaan säädetään ainoastaan, että jotta jäsenvaltioiden alueella voimassa olevia kurinpitosäännöksiä olisi helpompi soveltaa 5 artiklan 3 kohdan mukaisesti, jäsenvaltiot voivat määrätä väliaikaisesta automaattisesta rekisteröinnistä ammatilliseen järjestöön tai elimeen tai tällaisen järjestön tai elimen muodollisesta jäsenyydestä.

Allekirjoitukset